

1. Handelingsbevoegdheid van minderjarigen

Minderjarigen onder de 18 jaar zijn volgens de Franse wet niet handelingsbevoegd. Zij moeten worden vertegenwoordigd door hun wettelijke vertegenwoordigers (doorgaans hun ouders) bij de uitoefening van hun rechten. Minderjarigen moeten worden betrokken bij alle beslissingen die hen betreffen en voor hen van belang zijn, afhankelijk van hun leeftijd en oordeelsvermogen.

2. Toegang tot passende procedures

Gespecialiseerde medewerkers, met name de gespecialiseerde rechters van de kinderrechtbank, zijn verantwoordelijk voor gevallen waarbij minderjarigen betrokken zijn. Jeugdrechtsbescherming (*Protection judiciaire de la jeunesse*) en hiertoe bevoegde organisaties kunnen zich in procedures voegen waarbij een minderjarige betrokken is.

De wet voorziet in de mogelijkheid dat een minderjarige een geschil aanhangig kan maken tegen zijn ouders. In dit geval kan een onafhankelijke derde worden aangewezen als ad-hocvoogd.

In strafzaken hebben minderjarigen het recht een advocaat te raadplegen zonder toestemming van hun ouders. Rechtsbijstand is gratis. Advocaten gelden als eerste toegangspunt tot informatie en spelen een ondersteunende en beschermende rol jegens minderjarigen. Zij kunnen erom verzoeken dat uitspraak wordt gedaan in een gesloten zitting, dat een minderjarige op een plek komt te zitten waar hij de verdachte niet kan zien, dat een eventueel medisch onderzoek wordt vervangen door een onderzoek van het dossier en dat bepaalde onderzoekshandelingen (zoals "*confrontatie*") niet plaatsvinden.

— **Wanneer een minderjarige een verdachte of een partij in de procedure is** en er inbreuk wordt gemaakt op een van zijn rechten, kan de procedure of detentie worden geannuleerd. Minderjarigen (ouder dan 10 jaar) kunnen in bewaring worden genomen onder toezicht van speciaal opgeleide professionals in speciale inrichtingen voor minderjarigen.

— **Wanneer een minderjarige getuige is** in een zaak, moeten de rechters en rechercheambtenaren rekening houden met zijn kwetsbaarheid. Minderjarigen onder de 16 jaar hoeven geen eed af te leggen.

— **Minderjarigen die slachtoffer zijn geworden genieten bijzondere bescherming.** Bovendien kan een minderjarige als eiser in een civiele procedure een schadeloosstelling vorderen voor de geleden schade. Als de veroordeelde insolvent is, kan het slachtoffer een schadeloosstelling ontvangen uit een **garantiefonds** (al naargelang de omstandigheden), de commissie voor de schadeloosstelling van slachtoffers (CIVI) en/of de dienst die slachtoffers van misdrijven bijstaat bij de inning van vorderingen (SARVI).

In civielrechtelijke zaken moeten minderjarigen over het algemeen worden vertegenwoordigd door hun wettelijke vertegenwoordiger. Er wordt een bewindvoerder aangewezen indien er sprake is van een belangenconflict tussen een minderjarige en zijn of haar ouders. Ouders kunnen binnen 15 dagen tegen de benoeming van een bewindvoerder bezwaar maken.

In bepaalde situaties geeft de wet minderjarigen uitdrukkelijk de mogelijkheid zelf te handelen (met name bij minderjarigen die risico's lopen in verband met educatieve bijstand, aanvragen van een affidavit om bloedverwantschap vast te stellen, aanvragen van verklaringen van handelingsbekwaamheid en aanvragen voor de vaststelling van de nationaliteit van niet-begeleide minderjarige buitenlanders).

3. Wetten en maatregelen om termijnen te verkorten in gevallen waarbij minderjarigen betrokken zijn

In strafzaken kan de openbaar aanklager de minderjarige gelasten direct voor de kinderrechtbank te verschijnen om ervoor te zorgen dat de hoorzitting binnen een periode van tien dagen tot twee maanden plaatsvindt. Deze procedure is alleen mogelijk als er geen onderzoek naar de feiten meer hoeft te worden gedaan, bij bepaalde gepleegde feiten en op grond van de leeftijd van de minderjarige en de opgelegde straf. Als minderjarigen eerder voor de rechter verschijnen, kan de openbaar aanklager binnen een tot drie maanden een zitting voor de kinderrechtbank gelasten.

In civiele zaken bestaat geen specifieke bepaling om procedures in eerste aanleg te versnellen in zaken waarbij minderjarigen betrokken zijn, maar in de wet is wel vastgelegd dat zaken waarin beroep wordt aangetekend tegen een beslissing van de kinderrechtbank, met prioriteit moeten worden behandeld.

4. Speciale mechanismen en procedures voor ondersteuning aan het kind en de belangen van het kind

De belangen van de minderjarige staan voorop bij gerechtelijke procedures waarbij kinderen betrokken zijn. In de wetgeving wordt vaak bevestigd dat rechters hun beslissingen moeten onderbouwen op basis van de essentiële criteria van waarborging van de belangen van kinderen. Zij moeten rekening houden met het gezin, de sociale en economische situatie van het kind en de uitgebrachte adviezen. Er zijn echter geen protocollen of richtsnoeren waarin de belangen van het kind worden gedefinieerd.

In strafzaken wordt de rechterlijke autoriteit door de regionale overheden gewaarschuwd als een minderjarige (vermoedelijk) het slachtoffer is geworden van mishandeling. Als de minderjarige slachtoffer is van seksueel misbruik, moet de openbaar aanklager de kinderrechtbank hiervan onmiddellijk op de hoogte brengen en om bijstand bij de rehabilitatie verzoeken.

De verplichtingen die voortvloeien uit het beroepsgeheim, gelden niet in gevallen van misbruik of vrijheidsbeneming van minderjarigen. Verschillende misdrijven tegen minderjarigen hebben langere verjaringstermijnen, die pas ingaan op het moment dat het slachtoffer meerderjarig wordt. Zittingen waarbij een verdachte minderjarig is, moeten achter gesloten deuren plaatsvinden. De inhoud van zittingen mag niet openbaar worden gemaakt.

In civielrechtelijke zaken is de kinderrechtbank verantwoordelijk voor bijstand bij rehabilitatie wanneer een minderjarige gevaar loopt. Daarnaast geeft het Burgerlijk Wetboek ruime bevoegdheden aan rechters van familierechtbanken, die "speciale aandacht moeten besteden aan de bescherming van de belangen van kinderen".

5. Tenuitvoerlegging van beslissingen die minderjarigen betreffen

In strafzaken zijn de ouders en de advocaat van de minderjarige rechtstreeks betrokken bij de tenuitvoerlegging van eventuele maatregelen. Een aantal maatregelen kan worden opgelegd door de kinderrechtbank of de onderzoeksrechter in de onderzoeksfase (voor minderjarigen tussen 10 en 18 jaar: plaatsingsmaatregelen, proeftijd, herstelbetalingen en dagbesteding; voor minderjarigen tussen 13 en 18 jaar: voorlopige hechtenis, toezicht van de rechter en huisarrest met elektronisch toezicht).

De kinderrechtbank kan bij minderjarigen tussen 10 en 18 jaar gelasten dat zij aan hun familie worden overgedragen, of herstelbetalingen, voorwaardelijke straf met een proeftijd, dagbesteding, plaatsingsmaatregelen of rechtsbescherming opleggen. Aan minderjarigen tussen 13 en 18 jaar kan de rechter ook een vermaning of waarschuwing geven of herstelwerkzaamheden, dagbesteding (dit kan bij minderjarigen tussen 16 en 18 jaar een taakstraf zijn), een proeftijd

of rechtsbescherming opleggen. Mogelijke straffen voor **minderjarigen tussen 10 en 18 jaar** zijn: een gebiedsverbod, contactverbod, plaatsing en, in het uiterste geval voor **minderjarigen ouder dan 13 jaar**, gevangenisstraf (in de afdeling voor minderjarigen van een huis van bewaring of een instelling voor jeugddelinquenten; er moeten gespecialiseerde deskundigen aanwezig zijn).

In civielrechtelijke zaken zijn beslissingen inzake ouderlijke verantwoordelijkheid, levensonderhoud of de bescherming van aan risico's blootgestelde minderjarigen onmiddellijk uitvoerbaar. Afhankelijk van het beoordelingsvermogen van de minderjarige zijn in de meeste gevallen de ouders verantwoordelijk voor de naleving van de rechterlijke uitspraak. In geval van een conflict met de ouders en in gevallen waarin een rechtbank nog niet eerder uitspraak heeft gedaan over de betreffende kwestie (bv. door een voogd te benoemen), is een beheerder verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de maatregelen in het belang van de minderjarige.

6. Adoptie

Adoptie kent verschillende fasen: verkrijgen van goedkeuring, de bemiddeling en kennismaking tussen het kind en de adoptieouder en de juridische procedure waarin de ouder-kindrelatie wordt vastgelegd. Frankrijk kent twee soorten adoptie: gewone adoptie (de oorspronkelijke ouder-kindrelatie blijft bestaan) en volledige adoptie (alleen voor kinderen jonger dan 15 jaar; vervanging van oorspronkelijke ouder-kindrelatie door de relatie met de adoptieouders).

Het hof van beroep (*Tribunal de Grande Instance*) is in beide gevallen bevoegd en adoptie wordt alleen goedgekeurd als deze in het belang is van de minderjarige. Een minderjarige ouder dan 13 jaar moet instemmen met zijn adoptie.

Child-friendly justice in France (749 Kb)

Laatste update: 31/07/2020

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.